

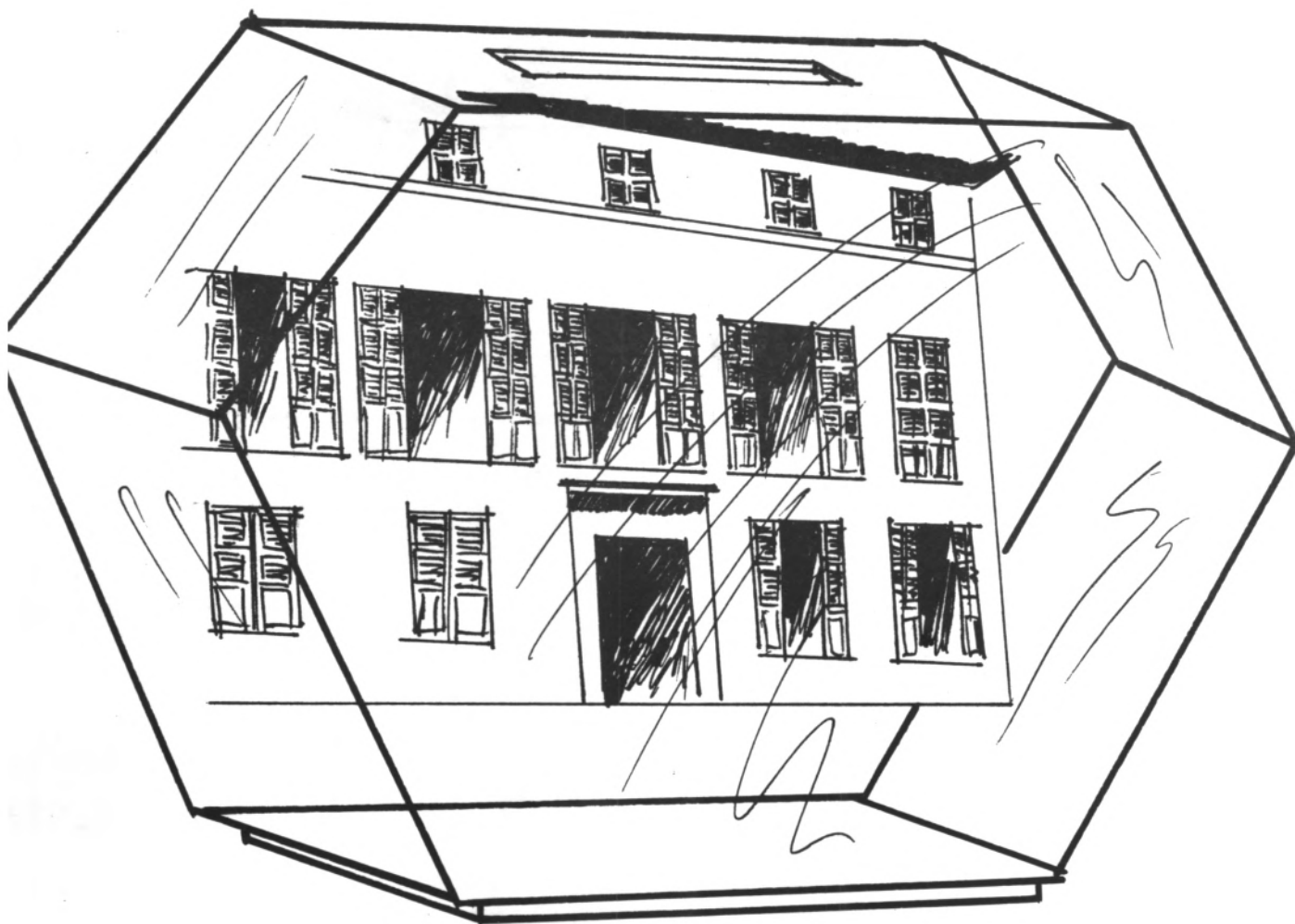
CAP

VERNELL

Nº 76

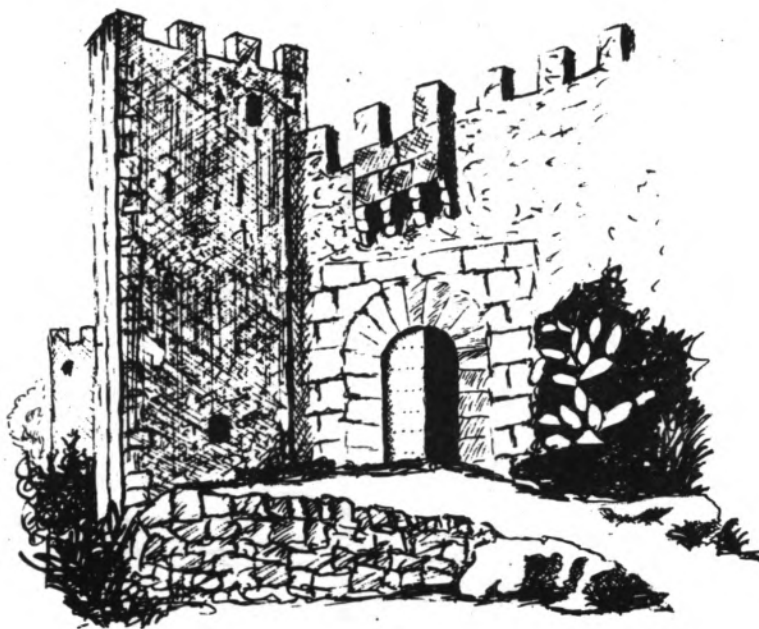
Capdepera-Cala Rajada

Abril 1987

COM L'OMPLIM?

portalet

I ARA... GOLF

Des de 1985, la Conselleria de Turisme i la Federació Balear de Golf semblen decidits a desenvolupar un procés de construcció de camps per a la pràctica d'aquest esport. De llavors ençà no han mancat campanyes propagandístiques patrocinades i organitzades per aqueixes dues entitats, essent-ne la més sonada l'excursió per la Costa del Sol de nombrosos batles mallorquins.

Aquests camps, segons els promotors, crearan una nova oferta turística i seran el reclam per atreure un turisme ric, de qualitat, que no presenta l'inconvenient de l'estacionalitat. El cartell dels doblers sempre resulta enlluernador.

Per millorar el mercat turístic són necessàries, segons els experts en la matèria, unes instal·lacions complementàries que vitalitzin l'oferta hotelera. El camp de golf compleix aquesta funció en el cas ben conegut de la urbanització i hotel de Son Vida. El mateix succeirà a Formentor si se construeix el camp projectat.

A Capdepera hi ha aprovada la construcció dels camps de golf de Sos Sastres i de Canyamel, ambdós de devuit clots. Sembla que les instal·lacions d'aquests complexos seran poc aprofitades pel turisme que ens visita doncs que és un luxe que no està a l'abast de la majoria. La planta hotelera de que disposam i el nucli que es vol crear entorn dels camps de golf semblen independents, sense lligams.

Per altra part, aquests camps no seran rendibles si no van acompanyats d'unes instal·lacions hoteleres o residencials, a més de botigues, restaurants, etc. En el cas de Sos Sastres, fins i tot es prengueren mesures per a construir una pista d'aterratge d'avionetes. Pareix que el que desitgen és construir un complex amb tots els serveis necessaris per tal de mantenir-se aïllats. En el nostre municipi ja en tenim exemples desafortunats d'aïllament, com el cas de Cala Mesquida, que constitueixen una afronta a la nostra dignitat.

El Govern Balear va venir a bé d'aplicar els articles 44 i 45 del Reglament de Gestió Urbanística per declarar d'interès social les zones que considerava oportunes. Res ens han

dit dels problemes d'especulació del sòl, de l'impacte sobre l'economia local, del subministrament d'aigua, etc.

Aleshores, el Govern Balear està estudiant la promulgació d'una llei reguladora dels camps de golf que faciliti la inversió de capital estranger. Una vegada més, s'ha començat la casa per la teulada.

HEM FET AQUEST NÚMERO:

Joan Nebot
 Mari-Germa Melis
 Joana Colom
Maria Vives
 Pep Terrassa
 Llucià Sirer
 Mª Antònia Nadal
 Jaume Fuster
 Bàrbara Flaquer
 Ani Muñoz
 Toni Amorós
 Gabriel Torres

BOLLETÍ DE L'OBRA CULTURAL BALEAR.

Capdepera-Cala Rajada

ABRIL 1987

Carrer d'es Port, 43
 Capdepera

Depòsit Legal: P.M. 497/80

Imprimeix:

APÓSTOL Y CIVILIZADOR, Petra.

Els articles publicats en aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus autors.

PLAÇA DES SITJAR

AIGUA Els dies 1 i 2 d'abril, Cala Rajada quedà sense aigua, degut a obres en la canonada de conducció. Més de trenta-sis hores sense el líquid element. Això és molt de temps! Sabem que hi va haver turistes que demanaren el trasllat a altres zones. Les cases particulars que no tenen dipòsits de reserva també ho passaren molt malament. Pensam que, independentment de que les obres dutes a terme fossin imprescindibles, en aquests casos, si importa, s'ha de treballar dia i nit. Així ho fan per tot arreu. Aquí no. Aquí ens deixen quasi dos dies sense aigua.

NOSÉS Ja ens hem vengut queixant, sovint, de les molèsties que ha representat i representa l'ocupació de la via pública per tantes i tantes obres que durant aquest hivern s'han mogudes en el poble, moltes de les quals continuen encara. Moltes vegades, a les molèsties s'hi ha afegit la insolència d'alguns responsables d'aquestes obres. Ara, per si no bastàs, ja s'hi produeixen accidents, deguts a la mala o nul·la senyalització, sobretot nocturna, de tals noses viàries. Pareix que el fet de comptar amb el corresponent permís municipal constitueix una llicència per a tot tipus d'abusos. I no.

PARTITS Les distintes formacions polítiques estan ja aclarint els dubtes i confirmant les respectives candidatures de cara a les eleccions de juny. Confirmats els següents caps de llista: PSOE, Antoni Muntaner; UM, Joan Pascual (aquest partit ens ha comunicat també que ha estat nomenat president en Miquel Ferrer Esteva, i vice-president en Marce López); AP, Jaume Bonnin (després de superar, segons pareix, una greu crisi interna); CDS, Salvador Moll. A l'esquerra del PSOE no sabem com estan les coses, però creim que hi ha cosa que s'està coquant. El pròxim mes, com ja hem vengut anticipant, pensam plantejar una enquesta a les distintes candidatures, així que si algú pensa presentar-se i no l'hem anomenat, agraiem que es posi en contacte amb nosaltres.

ILLETA Sempre havíem cregut que la illa de Ca'n Maia, Ca'n Xisquet i Ca'n Mateu, a Cala Rajada, estava destinada a desaparèixer i a reconvertir-se en zona verda. Així pensàvem que ho tenia decidit l'Ajuntament i que, per aquest motiu, no es podien dur a terme obres en cap dels edificis anomenats. L'ampliació i cobriment de la terrassa de Ca'n Maia ens ha tret del nostre error i ha fet que ens acomiadàs-sim per a sempre de l'esmentada zona verda. Llàstima!

RUMORS El xafardeig és un dels grans esports nacionals, amb una munió de practicants superior a la de qualsevol altra disciplina. Darrerament ha circulat pel poble un insistent rumor referent a denúncies mèdiques amb les que, poc més o menys, ja es tallaven caps. Com quasi sempre, no ha estat res més que això, un xafardeig imperdonable nat d'alguna ment febrosa o de la malla llet d'algun desesperat. N'hi ha que s'entretenen així. Què hi farem!

MALESTAR No ha caigut bé, ho sabem, la negativa de l'Ajuntament a pagar el trasllat de la Banda de Música a l'aeroport, i tornada, amb motiu del viatge realitzat a València per participar a les Falles. Pareix que el que ha caigut més malament entre els músics ha estat el motiu al·legat per a denegar l'ajuda, i que ha estat l'afany de lucre del viatge. Diuen els músics que ja fa anys que no saben què és repartir-se una pesseta i que, així mateix, quan surten del poble, d'alguna manera constitueixen una embaixada de Capdepera. En fi, tot és qüestió de criteris. De desaparitat de criteris.

CONTENTS Ja veis, en canvi els de la Coral S'Alzinar sí que hi estan contents, i tot perquè l'Ajuntament els ha ajudat econòmicament per tal de sufragar les despeses que han suposat les classes de tècnica vocal que han vengut rebent darrerament. Repetim, tot és qüestió de criteris... o de doblers.

ACTUACIONS Seguim amb la Coral S'Alzinar. Com havíem anunciat, aquesta formació oferí sengles concerts els dies 12 i 15 d'abril, a Capdepera i Cala Rajada, respectivament, en els que aprofitaren per estrenar el nou vestuari. Els cantaires anaven d'allò més elegant. Pel que fa a l'aspecte purament musical, hem de dir que aquests concerts, de música sacra, són, segurament, lo millor que els hem escoltat. A destacar els solistes Maria Lluïa, Vicenç Nadal, Pere Llabata, Bàrbara Femenies, així com la participació de l'excel·lent organista Berta Liesegang.

PÈRDUA De cap manera aliena a la vida musical del poble hem de considerar la mort, el dia 9 d'aquest mes d'abril, de l'amo en Joan Garau "Bessó". Músic de soca-rel, director que fou de la coral parroquial, va contribuir, sens dubte, al llarg de la seva vida, a posar els fonaments de l'actual panorama musical del poble. Descansi en pau.

SETMANA SANTA Estam confeccionant aquest número en els primers dies de Setmana Santa i, per tant, no podem dir res de les distintes celebracions religioses pròpies d'aquestes dates. Pel programa que ens ha arribat, veim que els actes prevists són, més o manco, els mateixos d'anys passats, defugint de tota espectacularitat i cercant, en canvi, la participació sincera i profunda dels feels.

Per altra part, la Setmana Santa sol marcar el definitiu inici de la temporada turística. I ben cert que enguany no podia ser un començament més espectacular, amb hotels plens i les millors perspectives per a tot l'estiu. Malgrat les vagues.

ANIVERSARI Enguany s'han complert els cent-setanta-cinc anys de la primera constitució de Càdis, la popular "Pepa". A altres indrets s'ha celebrat aquest fet, aquí no. Idò heu de saber que, gràcies a aquella constitució, Capdepera assolí la independència per primera vegada, aollint-se a un article que preveia tal possibilitat per als pobles de més de mil habitants. Potser s'hauria merescut una mica més d'entusiasme entre nosaltres aquesta efemèrides.

XI. EL CONSUM D'AIGUA (i 3)

Després de clarificar una mica els nivells de consum que, per sectors, es realitza actualment, cal afegir unes notes que ens facin llum sobre el futur immediat.

M'hauria agradat escometre una aproximació a aquest futur nostre a partir d'unes previsions, però, en les circumstàncies actuals, semblaria una pura fal·làcia. El concepte de previsió sols té sentit -així ho entenc- dins un context on les activitats estan sotmeses a una ordenació, a una planificació. Sense aquesta base no cal més que la improvisació i la sorpresa.

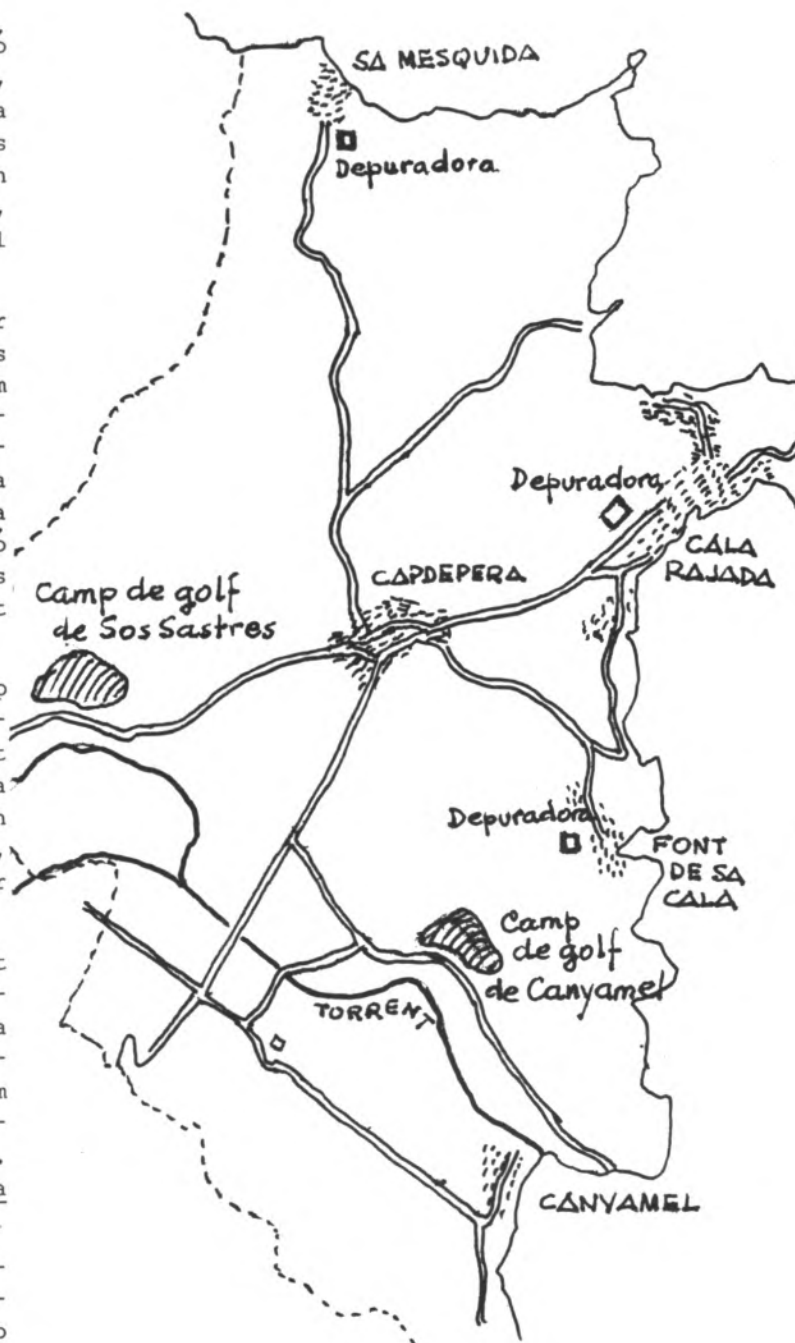
I realment sorprenent fou l'aprovació, per part del Govern Balear, de la construcció dels camps de golf de Sos Sastres i de Canyamel. Com aconseguiran aquests complexes esportiu-residencials el volum d'aigua tan considerable que necessiten? Segons ha manifestat el President de la Federació Balear de Golf, Domingo Medina, a la premsa i televisió balears, existeix la intenció d'utilitzar per al rec de la gespa les aigües residuals dels nuclis de població, convenientment depurades.

Sembla que la societat promotora del camp de Sos Sastres intentarà abastir-se d'aigua utilitzant recursos propis. Amb aquesta finalitat ja s'han realitzat unes perforacions. Per altra part, el camp estarà situat a uns terrenys on el subsòl no permet l'emmagatzement d'aigua, per tant, necessàriament, s'haurà de disposar d'altres sistemes de subministrament.

Cal recordar que un camp de golf de devuit clots, com el que es té previst realitzar, necessita cada dia 1.500 m³ d'aigua, és a dir, una quantitat equivalent a la que consumeix una població de 6.000 habitants (1), o, també, un volum d'aigua com el que subministra "Aguas de Capdepera, S.A." a Cala Rajada un dia del mes de setembre. A més, hauríem d'afegir el consum que realitzaria la zona residencial i de serveis del complex.

Per aconseguir el volum de líquid que necessiten hi ha dues alternatives possibles: la utilització de les aigües residuals depurades, o proveir-se amb recursos hídrics de la conca del torrent de Canyamel. D'elegir la primera possibilitat, s'hauria de construir una canonada de cinc quilòmetres de longitud que enllaçàs la depuradora municipal amb el camp de golf, dotada de la corresponent estació de bombat, amb un cost considerable. La segona possibilitat tendria

el risc de no aconseguir el volum necessari i d'afectar, possiblement, el normal subministrament dels sectors agrícola i turístic.

No és una casualitat el fet d'haver escollit aquesta conca per situar els dos camps de golf, doncs es l'única que permet millorar i intensificar l'explotació del subsòl. Així com la Serra

de Tramuntana és la gran reserva que ha de permetre millorar el subministre d'aigua a molts de pobles del Raiguer i del Pla, així també, hem de considerar que, si la cuidam, la conca del torrent de Canyamel serà la nostra gran reserva de recursos hídrics.

Per tal d'augmentar el volum de líquid disponible, a part de l'explotació del subsòl, hi ha dues possibilitats més: la utilització de les aigües depurades i la construcció de potabilitzadores d'aigua de mar (2).

Sa Mesquida és, en aquests moments, l'única zona turística del municipi que depura les aigües residuals. Per altra part, les obres de construcció de la depuradora dels nuclis de Capdepera i Cala Rajada ja estan adjudicades, amb una inversió prevista de cent-setanta-cinc milions de pessetes (3). També segueix endavant el projecte de la depuradora de Sa Font de Sa Cala, amb un pressupost de quaranta-set milions de pessetes (4). Després sols mancarà la depuradora de Canyamel.

A unes illes, les limitacions d'espai condicionen fortament la consecució de recursos hídrics. Dins Espanya tan sols hi ha potabilitzadores a les Illes Canàries, a Formentera i, pròximament, a Eivissa. Per a una illa, o municipi costaner, la construcció d'una planta potabilitzadora és el darrer recurs per solucionar el problema de la manca d'aigua potable. Una planta potabilitzadora té un alt cost d'instal·lació i un

fort consum energètic. Segons GESA, empresa constructora de la planta d'Eivissa, el metre cúbic d'aigua potabilitzada tendrà un cost de cent pessetes; si hi afegim el cost de manteniment de la planta, amortitzacions i altres despeses, resulta que el preu de cost al consumidor no serà inferior a les tres-centes pessetes per metre cúbic (5).

La majoria dels ajuntaments illencs actuen, en la qüestió de l'aigua, improvisant constantment. Avui, quan els recursos hídrics curtegen, cal estar informats i evitar futurs problemes. Amb aquesta intenció, me permet suggerir al nostre Ajuntament que defensi les mesures sgüents:

1) Si es construeixen els camps de golf, evitar la utilització de les reserves hídriques de la conca del torrent de Canyamel.

2) Oferir, com a alternativa per al rec, tant al sector agrícola com a les entitats promotores dels camps de golf, les aigües residuals depurades.

3) Reclamar una planificació hidrològica.

PEP TERRASSA

(1) Diari "Balears", 30.01.87

(2) "Diario de Mallorca", 14.12.85 (Segons José Antonio Fayas, cap del departament corresponent de la Comunitat Autònoma.

(3) "Diario de Mallorca", 04.04.87

(4) " " " "

(5) " " 09.02.86

L L O C S   D E   V E N D A :

- Els dos estancs de Capdepera.
- Llibreria L'Orient.
- Llibreria Cala Rajada.

PRODUCTES CAMP, S.A.

Som en Lluçia Sirer i Fuster, articulista de "Cap Vermell".

Vostè és lliure quan llegeix, per això les millors revistes es venen més.

"Cap Vermell" i els meus articles són dos productes a elegir. "Cap Vermell" és una revista de gran tecnologia, els meus escrits tenen la suavitat de la silicona.

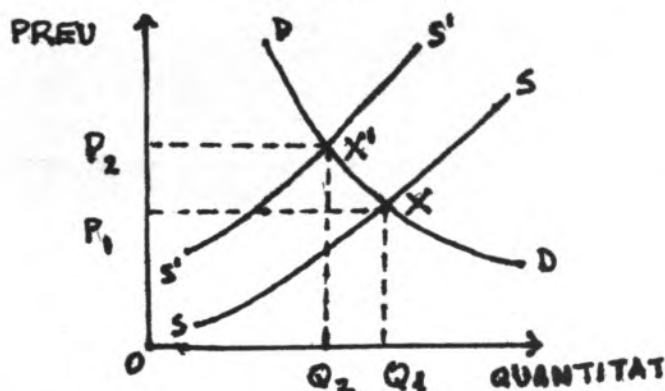
"Cap Vermell" i els meus comentaris són productes avançats. Però recordi: Busqui, compari, i si troba res millor ho compri.

Per analitzar el procés de deterioració ambiental que sofreix Mallorca és necessari acudir a la teoria econòmica que ens proporciona una explicació objectiva del per què es fan malbé tants de paratges de valor ecològic, paisatgístic i turístic.

El quid es troba en la distinció entre comptabilitat privada i pública i qui paga (-rà) els plats romputs.

Quasi totes les decisions econòmiques generen efectes col·laterals que beneficien o perjudiquen a tercers, però que no són tinguts en compte a l'hora de prendre decisions. Si es considerassin els efectes externs no seria possible beneficiar a tercers sense cobrar ni perjudicar sense pagar.

Suposem una empresa que ofereix el seu producte segons la corba "SS" de la figura. El que els consumidors estan disposats a pagar ho representa la corba "DD". La quantitat que la empresa ven i el preu ve donat pel punt "X", a l'entrecreuament d'ambdues corbes.

Però (sempre hi ha un emperò!) aquesta empresa, per produir " Q_1 " necessita destruir un paratge, desbaratar un equilibri ecològic, crear residus que expulsa sense depurar, tirar fums a l'atmosfera, etc. Si l'empresa s'ha de fer càrrec

del cost de la descontaminació, de la rotura dels equilibris naturals, etc., la corba d'oferta "SS" es desplaça cap a l'esquerra, suposem "S'S'" i al nou punt d'equilibri "X'" es produeix una quantitat inferior (OQ_2 OQ_1), a un preu superior (OP_2 OP_1). Així es compliria el principi que tothom pregonja i mai es practica de que qui contamina, paga.

Idò bé, no hi gairebé cap empresa que internalitzi els beneficis/costs vers tercers, per tal de dur a terme els seus processos productius. Aquestes conseqüències impensades, quan es converteixen en un destorb per a la societat, són les autoritats, amb els diners públics, les qui ho resolen. Mentre sigui així, qualsevol persona amb un comportament econòmic racional no parlarà esment en la degradació de l'illa, ja que entre tots li sufragam part dels costos empresarials. La conseqüència és un divorci creixent entre els interessos d'una minoria i la majoria. Paradoxalment, d'una majoria que ajuda a sufragar despeses a la minoria devoradora de natura.

Qui internalitzi els costos externs, bon internalitzador serà. ¿Com es pot fer perquè les comptabilitats privades facin els assentaments pertinents? Hi ha dues respostes. Uns ho volen arreglar augmentant l'intervencionisme estatal, amb noves lleis, reglaments, decrets, ordres, institucions i organismes dedicats a la vigilància, control, ordenació, etc. de qualsevol cosa, amb més funcionaris, etc. Aquesta és la solució dels polítics, els buròcrates i persones d'idees socialitzants. L'emperò més gran que té aquest sistema és ¿qui controla els controladors?

La segona faísó d'intervenir en el problema és crear nous drets de propietat, perfeccionant l'organització capitalista, a fi de que el mercat consideri automàticament els efectes externs. Els emperons no seré jo qui els digui.

Encara una altra explicació econòmica-social del procés de degradació del medi ambient: Els polítics i buròcrates sempre són partidaris d'augmentar els pressuposts públics, precisament perquè la seva justificació última, a una democràcia de consum, està en dur a terme moltes coses. Per altra banda, els votants consideren les millores que reben directament dels organismes públics i quais mai les relacionen directament amb els impostos que paguen. L'estratègia electoral és clara i catalana, els polítics ofereixen molt i no expliquen com ho conseguiran.

També ocorre que els grups directament interessats en l'explotació de la naturalesa tenen unes raons clares i precises per dedicar temps i doblers a convèncer als polítics, periodistes i públic en general dels avantatges de les seves empreses. En canvi els perjudicis es reparteixen entre molts i no és rendible defensar-se del petit cost que cadascú ha de suportar. A més, és difícil posar d'acord a molta gent.

La carretera Capdepera-Son Servera serà millorada. Ja era hora! Una millora assenyada seria ampliar la calçada, posar un pis nou i arreglar fins a on fos possible la pujada al Coll d'es Vidriers. Però no, la solució, en concordància amb l'ideal del Conseller de Destrucció del Territori i Encimentament, és pagar dret,

fer un túnel i destruir tot el que faci nosa. (Entenguem-nos: tot el que faci nosa als enginyers-tecnòcrates insensibles per gaudir de les panoràmiques de dalt del Coll). L'avantatge serà arribar a l'altre poble uns minuts abans. I és que tenim tanta pressa! (Supòs, i n'estic convençut, que els turistes prefereixen atravesar un túnel que és un veritable valor sexual-paisatgístic-uterí, que no zigzaguejar el Coll).

D'aquesta manera els polítics presentaran una carpeta de realitzacions, els funcionaris augmentaran la paperassa i seran més influents, els tècnics lluiran els seus planells i jo em quedaré sense Coll d'es Vidriers.

Follau, follau... que Mallorca s'acaba.

cartes a Cap Vermell

Sr. Director:

El Movimiento de Objetores de Conciencia (M.O.C.) viene, desde hace unos meses, enviando una serie de escritos a doce publicaciones de Prensa Forana, a los pueblos de los alrededores de Manacor que publican su revista y/o periódico.

A la importancia de que cada localidad posea su propio medio de comunicación, al margen de los órganos de cualquier poder, se une la necesidad de conservar, primero y desarrollar, después, la cultura tradicional y lingüística de cada uno de los pueblos que conforman Europa.

El cambio de mentalidades, fundamental para que ni la lengua ni la tradición de cualquiera de los pueblos se erija en barrera frente a otras tradiciones y otras lenguas, es una de las primeras tareas a llevar a cabo. De nada sirve a la causa de una Europa libre, justa y pacífica el que las actuales autonomías se transformen en naciones y se conviertan en lo que hoy son los actuales estados de Europa, frágilmente unidos por lazos puramente económicos. La necesidad de substituir el actual régimen económico que impera en el planeta, llámesele capitalismo o comunismo y cuyo fin último de ambos es el obtener el máximo provecho con el mínimo esfuerzo es otra de las metas a conseguir entre todos y sustituirlo por un cooperativismo autogestionario

en cada una de las regiones de Europa.

El fin de la existencia humana es la felicidad.

El diálogo, la tolerancia, el sentido ético de la existencia, la comprensión, la ayuda mutua y, a la vez, la exigencia y la revuelta contra una sociedad, contra un sistema que permite que vivan la minoría en contra de la mayoría, son los medios que pueden ayudarnos a realizar un cambio cualitativo en cada uno de nosotros, un cambio de mentalidad, el aprender a pensar, el desarrollo de un sano sentido, crítico y constructivo.

El M.O.C. de Manacor le quiere agradecer, Sr. Director, la gentileza para con sus colaboraciones, tanto si fueron publicadas como si no y felicitarle como también a sus colaboradores en la tarea de sacar periódicamente a la luz una publicación que se ha convertido en imprescindible en la vida cultural de este pueblo.

MOVIMIENTO OBJETOIRES DE CONCIENCIA

Manacor, Diciembre 1986

N. de la R.- Aquest escrit no ha pogut esser publicat fins en el present número degut a l'excés d'originals. En demanam disculpes.

romanços

gabellins

Durant uns anys, ja ho sabeu,
jo he ofert a n'es lectors
de "Cap Vermell" moltes dècimes
que no han tengut més valor
que es d'intentar reflexar
(crec que amb sentit de s'humor)
sa vida des nostre poble
sense cap mala intenció.
Vull continuar sa tasca,
vull seguir a peu de canó,
però ho vull fer canviant
es ritme de sa cançó.
No vull escriure més dècimes
i això per dues raons.
Una és que n'estic cansat,
i això no és poc, no senyor.
S'altra és que vull demostrar
que escrivint jo no som coix,
que si fins ara he fet dècimes
fou per pròpia decisió,
i que si em dona la gana
tant puc fer una cançó
com un sonet, com un vers
sense rima ni patró.
Des d'ara faré romanços
si així ho voleu, que si no
a ca meva hi tenc ses feines.
Jo no som més que un pastor
i a lo de sa glosa ho tenc
tan sols per una afició.
I si en voleu cercar un altre
que ho hagi de fer millor,
per mi ja el podeu cercar
sense cap oposició.
Ja ho sabeu, des d'aquest mes,
romanços del bon pastor.
Qui no en vulgui que no en prengui
ja que d'això jo me'n fot.
Qui no em llegeix, ell s'ho perd
perquè sa meva secció
és de "Cap Vermell", sens dubte,
lo millor de lo millor.

O no?

ES PASTOR DE SON PERDIU

DURANT EL MES DE MARÇ...

Han nascut:

Omar Sansó García;
de Sebastià i Caridad.
Borja Sánchez Valles;
de Maties i Eugenia Isabel.
Marina Moyà Flaquer;
de Miquel i Francisca.
Laura Heredia Hoffmann;
de Juan Bautista i Evelyn.
Silvia López López;
de Silverio i Soledad.
Francisco Rafael Gil Cassellas;
de Rafael i Maria Mercedes.
Anna Bel Muñoz Amores;
de Francisco i M^a del Pilar.

S'han casat:

José María Gómez Gamero
amb Heike Bruhs.
Juan José Rocha Barrientos
amb Bàrbara Lliteras Sureda.

Han mort:

Jaume Ferriol Galmés
Maria Melis Tous
Tomàs Vizueta Fernández
Carmen Torres Romero

per què ?

PER QUÈ es manté en un estat de completa degra-
dació l'antic teatre del Recreo?

PER QUÈ no ens explique la utilitat dels discs
que prohibeixen aparcar en carrer
Elionor Servera?

PER QUÈ segueix sense resoldre's l'assumpte
del solcar de Ca'n Gabriel?

PER QUÈ hi ha caçadors que desapareixen contra
tot el que troben, puputs inclosos?

¿COM ES PRESENTA LA TEMPORADA QUE JUST ARA COMENÇA?

Bé. Molt bé. diria. Tenim motius per esser optimistes. Espera que aquest sigui un bon any.

¿I COM HO SABEU A AIXÒ? ¿EN QUÈ ES FONAMENTA AQUEST OPTIMISME?

Bé, naturalment ens basam en les reserves. Nosaltres assistim cada any la fira turística de Berlín, la I.T.B., que és l'autèntic termòmetre d'aquestes reserves, i que té lloc a últims de febrer o a principis de març. En aquells moments ja hi havia venut un 70-75% de les places de la nostra zona, i això és molt.

LES CRISIS DEL MERCAT ANGLÈS ¿NO INFLUEIXEN NEGATIVAMENT DAMUNT LA NOSTRA ZONA? ¿NO POT FER QUE ALTRES ZONES QUE TREBALLEN AMB ANGELOSOS CERQUIN TAMBÉ ELS ALEMANYS?

Realment no podem parlar de crisi del mercat anglès, tota vegada que segueix essent el primer en nombre de visitants a Mallorca. Sí que té unes fluctuacions que no té el mercat alemany, més estable però menys nombros, però d'aquí a parlar de crisi...

¿NO ESTÀ CREIXENT EXCESSIVAMENT LA OFERTA? ENGUANY S'ESTAN CONSTRUINT MOLTES NOVES PLACES...

Sí, realment podem parlar d'unes 2.000 places en construcció. Si pretenem mantenir uns bons nivells d'ocupació en el futur, haurem de fer un esforç de promoció important. De totes maneres hem de distingir la petita ampliació de l'establiment ja existent, cercant una major rendabilitat al negoci, i que no té massa incidència, i, per altra part, la construcció de nous establiments amb gran capacitat. Aquestes, a més, representen un nou fenomen, i és el de la inversió important de capital no local, contràriament al que havia succeït fins ara. Així mateix, existeix una inversió que no es veu però que també és important, i és la que s'està fent en millores de la planta hotelera, posant al dia les instal·lacions i actualitzant els servicis.

Essent com és el turisme el primer sector duim a aquesta secció al President de l'Associació primera vegada que entrevistam com a tal a ANTONI tica del sector i a lllurs perspectives immediates oferim a continuació.

¿I COM S'EXPLICA AQUEST AFANY INVERSOR EN EL SECTOR TURÍSTIC I QUE NO ES CORRESPON AMB LA RECESSIÓ D'ALTRES SECTORS?

Crec que l'explicació l'hem de cercar en la pròpia vitalitat del sector, que ha resistit millor que molts d'altres la crisi econòmica. Això ha suposat una temptació per als inversors que no ho han vist tan clar en altres camps de l'activitat econòmica.

TANTES OBRES EN MARXA ¿NO DONEN UNA IMATGE NEGATIVA DE LA ZONA, DE MANCA DE PREVISIÓ?

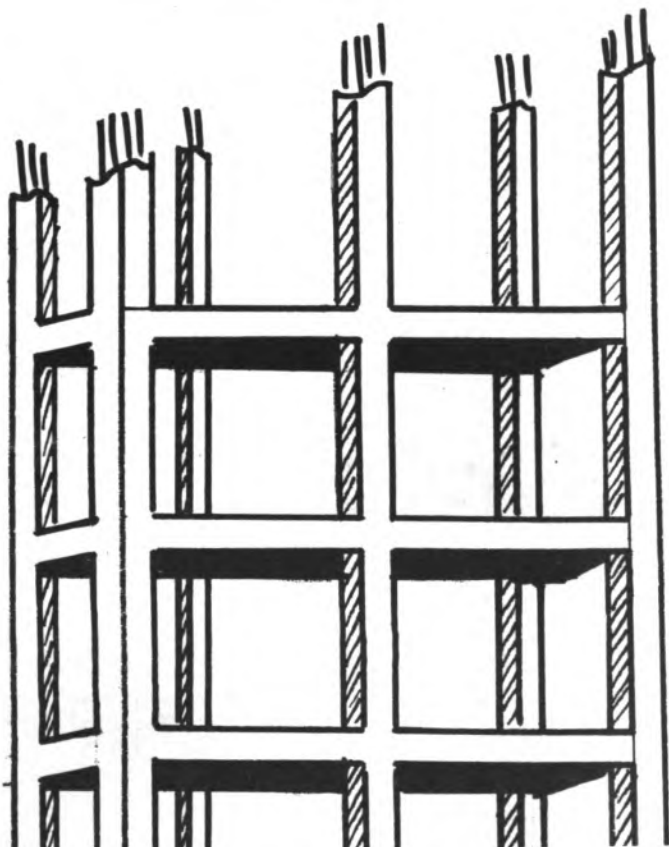
Sí, sí, totalment negativa. Això contraresta el nostre esforç de promoció. L'Associació es sent molt preocupada per aquest assumpte i la seva postura s'ha reflexat en un escrit que hem dirigit a l'Ajuntament, demanant que s'apliqui estrictament l'ordenança que preveu la paralització d'obres d'estructura i d'excavació a partir de Pasqua. Esperam que es tendrà la valentia de fer-ho així. Hem de pensar que el turista alemany es troba superprotegit per la legislació i

que d'això en fa ús. Les pròpies agències avisen els seus clients d'aquells hotels que es troben situats devora alguna obra, produint-se moltes anul·lacions. De fet, enguany tenim dos hotels que tenen la temporada pràcticament perduda. Si algun client no és advertit de tals circumstàncies, és, potencialment, un client que no tornarà mai més.

¿I L'ASSUMPTE DE LES VAGUES? ¿INCIDEIX TAMBÉ TAN NEGATIVAMENT COM S'ESTÀ DIGUENT? ¿NO N'ESTAU MAGINIFICANT LES CONSEQÜENCIES?

Pens que el que està fent el Govern, en aquest tema, no té perdó, tant en qüestió

l'economia local, no és la primera vegada que Hotelera de Capdepera. En canvi si que és la HEZ, amb el qui hem fet un repàs a la problemàtica resultat d'aquesta conversa és el que us

de serveis mínims, com pel que fa al "hand-ling", és a dir, els serveis complementaris de l'aeroport. Tot el que sigui rompre la imatge de tranquil·litat, de normalitat, que és com un s'espera les vacances, incideix negativament, molt negativament. Aquesta vaga darrera no ha estat una vaga contra l'hosteleria, però és l'hosteleria la més perjudicada i la que en paga les conseqüències. Nosaltres tenim les mans fermades i no podem fer res.

PAREIX QUE EL CLÀSSIC ESTABLIMENT HOTELER ESTÀ PERDENT LA BATALLA ENFRONT DE L'APARTAMENT TURÍSTIC...

No crec que s'hagi de plantejar com un enfrontament. De fet, entres els nostres associats hi ha hotels i apartaments, i pens que una oferta és complementària de l'altra. El que sí ens preocupa és l'apartament no

legalitzat, l'apartament pirata que dona un mal servici, no ofereix cap garantia client, fa guerra de preus i realitza una competència deslleial. Per desgràcia, n'hi ha bastants d'aquest tipus i són els que fan mal. Els legalitzats, no, no en fan de mal, de cap manera.

DE QUALESVOL MANERA, EL PROBLEMA, SI ÉS QUE N'HI HA, NO PAREIXEN VENIR DE L'HOTEL SINÓ DE L'OFERTA COMPLEMENTÀRIA, DE LA INFRAESTRUCTURA, DE LA NETEJA, ETC.

Sí, estadísticament, sabem que les enquestes mostren que la relació preu-qualitat de l'hotel és molt bona. Les queixes vénen, fonamentalment, de l'oferta complementària, bars, restaurants, botigues, comerços... Nosaltres estam intentant millorar aquest tipus d'oferta. Un exemple el tenim en el mini-tren, que mai s'ha plantejat com un servei de transport sinó com una possibilitat més per a l'oci del turista. Som conscients de que l'hotel i la platja i el sol no són suficients i és per això que estam en procés de creació d'una junta de promoció turística en la que esperam que s'integrin institucions i associacions, des de l'Ajuntament fins a les associacions de veïns, passant per comerç, restauració, hosteleria, etc. Volem que aquesta junta de promoció tenguí dues vessants en la seva activitat. Una de caràcter interior i que seria aquella que fes més agradable l'estància del turisme, mitjançant activitats d'oci, de caire infantil, per a la gent gran, de caire cultural, musical, esportiu, etc. L'altra, és la que canalitzaria l'activitat exterior, editant fullets, "posters", assistint a fires i visitant els països d'origen dels nostres clients. Pens que els sectors no hotelers van prenguent consciència d'aquestes necessitats i esperam que la seva col·laboració sigui més important que no ha estat en el passat.

Per altra part, consideram positivament esforços que es fan en matèria d'infraestructura, carrers, enllumenat, neteja, sanitat, etc. Per a l'any 88 esperam que estarà solucionat el tema de la depuradora. Però tot el que es faci en aquests aspectes i en altres, com la seguretat ciutadana, etc., sempre serà poc i no ens podem adormir sobre els llorers. Encara hi ha molt per fer i molt per millorar.

ELS NOSTRES RECURSOS NATURALS NO SÓN INFINITS
I AL RITME DE CONSUM ACTUAL...

Efectivament, els recursos naturals no són infinits i, en conseqüència, el creixement s'ha de produir dins aquestes possibilitats. Sabem que la nostra zona encara és apreciada en funció de la naturalesa i això s'ha de cuidar. L'Associació té clar que hi ha tres o quatre punts que són claus i la preservació dels quals nosaltres defensarem: Cala Agulla, Es Far, etc.

¿QUÈ PENSAU DELS CAMPS DE GOLF? PODEN INFLUIR
NEGATIVAMENT O POSITIVAMENT SOBRE EL TURISME
LOCAL?

Nosaltres, a l'Associació, no els hem plante-

jat a aquest assumpte, però negatiu no crec que ho sigui. En tot cas, pot donar una imatge i un prestigi a la zona.

TU MATEIX POTS CLORE L'ENTREVISTA, TONI...

Jo ho voldria fer recalcant la nostra preocupació per la imatge de la nostra zona, i, sobretot, pel tema de les obres en marxa. Jo voldria dir als treballadors que es puguin sentir afectats per la paralització d'alguna obra, que la construcció es desenvolupa aquí en funció de la demanda turística, i que aquesta sols és possible si els clients es troben a gust entre nosaltres. Tots navegam amb el mateix vaixell.

GAIREBÉ TOTS, SÍ.

UNA ABELLA PREOCUPADA

Crec que darrerament estam passant una època de gran despreocupació per part de les autoritats, inclús a nivell autonòmic, per mirar de mostrar una imatge, una cara, més o manco neta i agradable de la nostra terra.

Per exemple, ¿vos heu fixat en la quantitat de fems i de cotxes mig desfets que mos trobam a la vorera de la carretera anant a Palma? Ja que nosaltres som irresponsable en aquest sentit, pens que els que tenim per damunt ens haurien de conscienciar i donar-nos llum.

A nivell local, la despreocupació és total. Per on podem començar a mostrar-vos exemples? No ho sé. N'hi ha tants!

Donat que he començat a parlar de cotxes, puc dir que aquí també n'hi ha de destrossats per dins finques i que fan mal d'ull veure'ls quan un circula, encara que, s'ha de dir tot, un temps n'hi havia més.

Per altra part, ja sabem que l'any passat el turisme ens deixà molts de "duros" i està clar que s'ha d'invertir. I és tan hermos veure Cala Rajada ple de grues i apartaments! Si no guarden ni tan sols un poc d'estètica en lo que ens evolta, és igual. Els pinars, la verdor, la naturalesa, això no val res, l'únic important ara és aprofitar el final del manament electoral i donar permissos d'obres, no fos cosa que el nou consistori tancàs aquesta aixeta i s'acabi tot això. Perquè, ja se sap, lo que estigui fet, fet seguirà. El que nosaltres ens trobem bé vi-

vint en el nostre poble, inclús que els turistes gaudeixin d'un paisatge natural agradable, no importa.

Qualcú de la Sala s'ha aturat a pensar que si seguim a aquest ritme quant a construccions, és possible que el turisme deixi de venir perquè no tinguin un paisatge que poder admirar?

Dels carrers i carreteres del nostre terme no importa ni parlar-ne. No en trobareu ni un sense clots o bonyes. Si no ho creis ho podeu comprovar i, a més, on pareix que no n'hi ha d'haver està ple de grava, arena o grues que no ens deixen passar.

Imaginu-vos per un moment que tot lo que he dit no és ver -quina il·lusió!- i que tot està bé. Sols ens mancaria netejar els nostres carrers. Quins temps deu fer que no es duu a terme? Feia quinze dies que havia passat la Rua i encara hi havia caramulls de "confetti" per places i carrers.

No cregueu que aquest escrit sigui exagerat, derrotista o que he volgut mostrar només lo dolent. No és així. La pena, lo que me sap més greu de tot això és que és la realitat dins la que vivim tots els que estam aquí.

No es podria fer qualque cosa per millorar un poc tot això? Que el nostre poble no donàs la impressió, vist de defora, que som tercermundistes?

UNA ABELLA PREOCUPADA

VILA-ROJA

Ja feia temps, eh, Estel? que no parlàvem.

Feia molt de temps.

Massa temps.

Però, ja saps, un es deixa arrossegar per la peresa i sense dar-se compte es troba immers dins un dels set pecats capitals.

No creguis, emperò, que hagi estat per oblit. No. Ja t'ho he dit: peresa. Soc un peresós de naixement. Vaig néixer a migdia. I llevar-me d'hora per pujar al terrat a veure't em semblava una muntanya.

I vull parlar-te, Estel, de Vila-Roja ...I és clar que saps a on és! És el barri més cap a ponent que té el poble. El barri dels crepuscles, on l'hora vespertina s'allarga sobre la serralada i, entre vermells i violetes, la llum diu adéu. El barri que viu d'esquena al mar, cara a l'ample comellar de terra endins. Un barri que un temps fou tot de conradors i avui és de conradors i forasters. De gent senzilla, treballadora, sacrificada... barri marginat en molts de conceptes, deixat de banda per tots els ajuntaments. Barri on no hi ha grans negocis ni especulacions. És el barri on els duros no fan pressió. Ni bregues per un lloc al sol. On, per no haver-hi, no hi ha ni llum...

Llum, llum!

Ja està, Estel. Ja t'he dit la paraula clau, la paraula que és el motiu d'aquest monòleg.

T'imagines, Estel, un estel sense llum? Què series tu sense aquest parpelleig lluminós que et destaca sobre el mantell negre de la nit? Com sabríem de tu si fossis una ombra passant dins la fosca? Doncs això, això som els vilarrogers: ombres creuant la fosca. La fosca de l'estiu xapada per punts de llum de les cases obertes. La fosca de l'hivern, atapeïda i espessa, que sembla que pots palpar-la, que pots abraçar-la com si fos un cos sòlid.

Que com és així? Doncs mira, Estel, molt senzill: la meitat de les nits els llums dels carrers estan apagats, i l'altra meitat esta mig encesos, ranquejant, a premudes. Però el que és més indignant és que això només passa a Vila-Roja. Per què? No ho sé, Estel. Hi ha molts de comentaris. Però, diu algú, que no ens hem de preocupar, que amb el temps i una canya...

Ara arriba l'època dels "mitins" polítics.

Això sí, democràtics.

El temps de les promeses, dels grans programes, de l'exposició dels propòsits polítics dels partits. Ve el temps de l'anunciació de les diverses activitats, de l'ordre a seguir, de les prioritats, de com atènyer un objectiu i obtenir un bon resultat, de com desenvolupar una bona estratègia per solucionar els problemes...

Paraules, promeses. Moltes d'elles les s'emportarà el vent dels dies, perdudes pels viaranyes de la burocràcia o amantellades per la peresa, o, qui sap si arraconades sota la pressió dels qui només volen bona la seva, que de tot hi ha a la vinya de la democràcia.

Aquesta vegada als votants de Vila-Roja ens caldrà obrir bé els ulls. Els ulls i les orelles. Em pregunt, Estel, com s'ho faran els futurs edils per aconseguir els nostres vots. El barri n'està fart i ben fart de promeses abstractes que no diuen res, de programes globals que tampoc diuen res, de solucions enginyoses a la problemàtica municipal que tampoc ens diuen res, perquè al cap d'avall sempre quedam a les fosques.

I Vila Roja necessita solucions concretes a problemes concrets, sense abstraccions ni manganifes.

Vila-Roja vol llum, llum i altres coses, altres serveis que se donen per tot menys a Vila-Roja.

Així de senzill, Estel.

I així de clar, com l'aigua, com la teva llum.

Fins una altra, Estel.

UNA PROPOSTA PER A LA

CONSERVACIÓ DEL PATRIMONI ARQUITECTÒNIC

Aquests darrers anys no han estat poques les ocasions en que m'he sentit punyit pel desconhort davant la pèrdua d'un senzill i si així ho trobau insignificant bé del nostre patrimoni arquitectònic.

En nombroses ocasions han estat estrangers els que ens han descobert racons, paisatges, cases, objectes, béns que restaven oblidats, ignorats. El descobriment de l'arquitectura popular s'ha produït dins el segle actual, quan a nosaltres ens mostraven grans pantans, costoses obres públiques, i el monumental patrimoni arquitectònic nacional. Enfront quedava, dins l'oblit, aquesta arquitectura pobre, senzilla i acollidora.

També és cert que de cada vegada som més sensilles i remirats amb les coses velles, doncs no són pocs els qui han fet restaurar caixes, llits, brodats, i altres objectes. Dins aquesta revalorització de lo rústic i popular cal remarcar, pel seu mèrit, els dibuixos sobre temes locals d'en Joan Rai, els quals ens ajuden a descobrir que lo vell també es bonic.

El barri més vell del poble és el del Castell. Des de fa uns anys hi ha unes poques famílies estrangeres que s'hi han establert, cosa molt positiva, endemés, ja disposa dels serveis de clavegueram i de subministrament d'aigua. En aquests moments hi ha possibilitats de revitalitzar-ho juntament amb el Castell. Cal una altra empena i, sobretot, unes idees clares del que significa recuperar el barri.

Pel que m'han dit, hi ha una normativa municipal per evitar la degradació del barri; aquesta fa referència a l'acabat de les obres, a l'ús de la teula per cobrir l'espai edificat i altres mesures. La veritat és que el que destaca del barri no és l'antiguitat sinó la degradació que pateix i l'abandó.

Aquestes darreres setmanes es treballa en l'acondicionament de la darrera casa que hi ha tot pujant pel carrer del Castell, a la esquerra, la que coneixíem per Ca Na Roig. A la vora d'aquesta casa, que han comprat uns estrangers, hi ha un camí curt que enllaça el carrer amb el corral de la casa. El camí no pertany a la casa, ho va fer, fa bastants d'anys, l'amo en Guillem Roig amb l'autorització dels senyors del Castell, que

li permeteren fer un pas per dins els seus terrenys i, d'aquesta manera, entrar el carro i la bístia dins el corral.

El camí ha sofert alguns intents de privatització. Anys passats tallaren el pas amb unes cadenes que després es feren llevar. Ara, aprofitant les obres, s'ha referit el mur del camí amb el mateix gust que la casa; s'hi ha col·locat un coll de cisterna i una barana de fusta. Està clar que és un altre intent de privatitzar-ho. Per què s'ha permès?

Si profunditzam una mica més en la situació del nostre patrimoni, comprovarem com en els darrers mesos s'han produït destrosses arquitectòniques a algunes possessions. Així, per exemple, a dins Sa Costa, a Ca'n Guiscafré, han fet benes, actualment amb mala intenció, un arc molt bonic i molt ben fet que possiblement era del segle XVIII. A les cases de Sa Mesquida va apareixer, quan les obres d'acondicionament que es realitzaren, una torre de defensa, segurament del segle XV, que, per ignorar-ho, han destruïda encara més.

Per tot això, vull proposar al nostre Ajuntament que entre la documentació que se sol·licita a l'hora de restaurar un casal, hi constin unes consideracions que permetin respectar i conservar alguns valors i bens del nostre malparat patrimoni arquitectònic.

Una passa més consistiria en oferir unes ajudes i una informació per així col·laborar en la conservació. Si en algun cas no fos possible l'enteniment entre les parts, tal vegada ho podria comprar l'Ajuntament, com en el cas de l'arc de Ca'n Guiscafré, i així tendríem qualche cosa per revitalitzar les antigues plaçes, avui aparcaments públics.

I clar, un torrent que duu aigua abundantment, no es pot pretendre que sigui un llit de roses. I si no ho creis -insistesc- aquí teniu el que en diuen, equivocadament, Autovia Juan Carlos I. Feta un merder, gairebé intransitable, plena de clots. És a dir, talment un torrent.

Crec que seria bo que els responsables de la cosa decidissin si la mal anomenada autovia, com ja vaig insinuar el mes passat, ha de ser un torrent o l'hem de deixar en carretera. Les dues coses al mateix temps resulten força perilloses.

.....

Si quan un arriba als quaranta encara no sap on es troba, ideològicament parlant, és que ha perdut el rumb. Però si no ho sap quan ja està per jubilar-se, és que ha perdut la xaveta. A no ser que comparteixi les teories d'en Fernández de la Mora respecte del crepuscle de les ideologies. En aquest cas és, com a mínim, un feixista potencial.

.....

Com que, malgrat lo del Mercat Comú, els centre-europeus vénen a Mallorca cercant exostisme, tal i com si algú de nosaltres se'n va al Marroc, això d'estar dos dies sense aigua o que es talli el corrent elèctric cada dos per tres, fins i tot pot tenir un caire atractiu, imprevisible, d'aventura. Potser, s'hauria d'insistir per aquest camí, amb experiències tals com deixar de servir el dinar cada dos per tres, abandonar els visitants per dins les Coves, abocar fens per damunt l'Agulla, cobrar dos-mil pessetes per un café, i coses així...

El que resulta lamentable de tot això, i ja parlant seriosament, és que si vénen mal donades, els responsables turístics no ho dubten gens en donar la culpa de tot a les vagues. Senyor! Senyor! No te dic jo!

.....

I evidentment -voleu exemples?- n'hi ha que estan per jubilar-se i encara no saben on es troben, ideològicament parlant.

.....

Ja sé que som els menys i que gairebé no tenim dret ni a viure, però no oblideu que alguns no ens beneficiem del turisme, sinó que el patim.

.....

Sabem els qui ens trobam involucrats en aquesta dèria que es diu "Cap Vermell", que no estam per damunt del bé i del mal, i que són discutibles moltes de les nostres opinions, manifestacions o actituds. Per què deia això, ara

jo? Ah, sí! Ho deia a propòsit del sentiment que m'invadeix si algú es dona de baixa de la nostra publicació, cosa que, afortunadament, succeeix sols cada parell de segles. I, concretant, em referesc al sentiment que em produeix una baixa quan aquesta es justifica per la discriminació que se'ns acusa de practicar vers la llengua castellana.

Mirau, els qui, sense que ningú ens ho mani, cremam hores darrera la única publicació local de caire periòdic, tenim clara una cosa. I la hi tenim TOTS, ABSOLUTAMENT TOTS: "Cap Vermell" és, fonamentalment, un mitjà de comunicació, però és, o vol esser, també, un vehicle cultural d'aquest poble. Naturalment, això sols és possible des d'un compromís ineludible amb la nostra llengua.

Qui ho vulgui interpretar com una actitud discriminatòria, és molt lliure de fer-ho. Però en aquest cas és que no ho ha entès. Segur que no.

.....

Amb infinita impaciència, cont millor dit, descomptant setmanes, dies i hores que manquen per a les properes eleccions municipals. És que no visc, me podeu creure. Això sí que és una emoció, i no la d'un partit de futbol. I és que a mesura que s'acosta el moment i amb l'atractiu que van cobrant les distintes candidatures, gràcies als fitxatges més inesperats, fins i tot la son he perdut. Per qui votar? Com fer-ho per una candidatura determinada, deixant tans d'elements atractius de les altres? Com donar el vot a un sense ofendre els altres? Això és superior a les meves forces.

CAP ROIG

ESTIC RECOLLINT LES GLOSES DE L'AMO EN MIQUEL SIQUIER (L'AMO EN MIQUEL "PRUNA"); SI QUALCÚ EN TÉ, TANT ARGUMENTS DE SANT ANTONI COM GLOSES DE QUALEVOL TEMÀTICA, AGRAIRIA LA SEVA COL.LABORACIÓ.

SEBASTIA NEBOT
CARRER ELIONOR SERVERA, 119
TEL.: 563801 i 242518

Els estius secs.

El nostre territori té un clima clarament mediterrani, i la característica principal que el defineix és la coincidència en una mateixa estació del període més sec (menys plujós) i el més calorós (temperatures més elevades). Cal tenir-ho ben en compte. Hi pot haver estius més o menys secs, més o menys calorosos, però sempre seran secs i calorosos. I la vegetació espontània ho sap més que ningú.

Es una vegetació que s'ha adaptat per superar aquesta situació límit estival. Hi dominen les plantes llenyoses, amb fulles persistents, endurides, primes i peludes, i sovint amb espines. Les espècies aromàtiques i resinoses hi són abundants. Si, a més, l'home esclerisa i estassa els boscos, crema les brolles i esbanca bona part del territori, els sòls s'erosionen, i augmenta la sequera general del país. El contrast d'una estació seca i calorosa s'accentua.

Poc podem fer per resoldre que els estius siguin com són. Ho són i ho seran durant segles. Un fet climàtic no és culpable vàlid, i, per tant, no pot ser declarat culpable. No podem acceptar aquests fenòmens naturals com un fatalisme contra el qual no hi ha res a fer. Sí, hi ha molt a fer. Però no canviant el règim climàtic, cal cercar solucions des d'una perspectiva diferent.

Els boscos bruts.

Primer de tot cal aclarir que els boscos no són "bruts"; són densos, espessos o embrollats. "Netejar" els boscos no és la mateixa operació que feien els nostres pares o els avis. Fa cent anys, els boscos eren nets pel tipus d'aprofitament: gairebé tot tenia un profit. Si no s'exploaven més era per garantir la continuïtat en l'aprofitament. No es dedicaven a netejar el bosc, sinó a aprofitar-lo o explotar-lo.

Sorgeix ara una qüestió cabdal. Amb les "netejes" dels boscos s'evita realment l'incendi? O almenys es disminueix el risc d'una crema? Creim que no. A la curta, potser se n'evitaria algun. A la llarga, cap. Tot al contrari: Ho explicarem detingudament.

L'estrat arbustiu dens que es desenvolupa espontàniament arreu dins una comunitat vegetal no és quelcom estàtic, sinó dinàmic. Evoluciona,

conjuntament amb els arbres i les herbes, de manera progressiva cap a l'establiment de comunitats més estables i madures. Amb el temps es crea un ambient més humit i fresc, el terra es fa més espès, amb la possibilitat de retenir més aigua i, per tant, de donar suport a una vegetació pròpia d'indrets més humits.

Si el bosc es neteja d'arbusts, i les mates i herbes son tallades, el terra s'assecarà i els sòls s'empobriran. S'hi farà una vegetació pròpia de llocs més secs, més fàcilment combustible. El resultat és que la "neteja" perpetua un alt risc d'incendi. Si no es "neteja" s'afavoreix la vegetació espontània, de combustió més lenta, i, a la llarga, el risc d'incendi és menor. Es tracta d'acceptar momentàniament un risc una mica més alt, per aconseguir després un baix risc permanent.

ASSOCIACIÓ PREMSA FORANA
DE MALLORCA

cultura popular

GOVERN BALEAR

Conselleria d'Educació i Cultura

L'ODRE

En un intent d'apropar-nos a la cultura del nostre poble hem dedicat un espai a una tradició ja perduda: la de fer odres.

Gràcies a la direcció de Miquel Seguí "L'amo En Miquel Dionís" seguirem el procés de manufacturació d'un odre, des que s'agafa la cabra fins que està a punt per posar-hi l'oli.

Un odre, ens va explicar l'amo En Miquel, és un recipient que altre temps sols s'emprava per contenir oli encara que al continent el feien servir per a vi.

Generalment es fa emprar una pell de cabra, la qual convé sigui grossa per tal que tenguin una bona cabuda; una vegada morta, la xapam de la cuixa fins els darreres i per aquest xap hi hem de treure tota la carn i els ossos. El més complicat és treure-hi la cuixa contrària a la del xap ja que no ens dona lloc per maniobrar. Mentrestant es va girant la pell, quan la tenim girada i els pèls queden dedins és quan aprofitam per acurar la part que queda fora, això es fa amb sal. A la cabra li hem de tallar el cap a fi de deixar marge per a poder fermar. Després també fermarem els tres peus i sols els tres peus i sols ens resta tapar el forat per on hem tret la cabra. Aquest xap no es cus, hem de pensar que del temps que data l'odre (es perd en la història) no hi havia agulles, aleshores, què feim? s'agafa la pell i s'arrufa com si féssim un ventall de paper li clavam un bastó, perquè no amolli la llandera que li fermarem. No vessa gens.

En temps de la postguerra civil l'odre s'emprava per a fer estraperlo. El menjar estava racionat sobre tot, l'oli perquè era un producte de primera necessitat produït pel pagès, i era el més perseguit per les autoritats. L'odre com era un recipient blan i bo de transportar, cabia dins un feix de rama, dins un sac de garroves i també es transportava davall una carretada de fems.

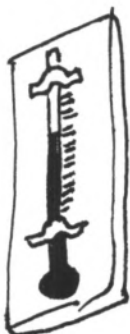
Si la cabra amb la qual feim l'odre és suficientment grossa hi cabran 3 mesures, una mesura són 16 litres d'oli. Quan dos odres eren carregats damunt un mul, amb una oliera, li donaven el nom de somada. Si treim comptes, una somada són 96 litres d'oli.

Agraim a l'amo En Miquel els seus coneixements i us animam a provar de fer-ne un. Aquí teniu les instruccions, sort i ànim.

PEP BORDOY
"EL GALL"
POLLENÇA

SOLUCIÓ AL JOC DE LES POSSESSIONS DEL MES PASSAT:

- Nº 1. SON TERRASSA
- Nº 2. SON CUERA
- Nº 3. S'HERETAT
- Nº 4. CA'N PATILLA
- Nº 5. SON FEBRER
- Nº 6. SON BARBASSA
- Nº 7. SOS SASTRES
- Nº 8. CALA MOLTÓ
- Nº 9. SA TAFONA
- Nº 10. SES SET CASES
- Nº 11. SON JAUMELL
- Nº 12. SON CABILA
- Nº 13. NA MAIANS
- Nº 14. SON VADÓ
- Nº 15. ES VIDRIER

La temperatura terrestre augmentarà entre 1 i 7 graus d'ací a l'any 2030, segons estudis realitzats per un equip de científics alemanys. El professor Hermann Flohn resalta que aquest és el major problema ecològic que té plantejada la humanitat.

També afirmen, les autoritats, que el tabac espanyol conté elements tòxics en més quantitat que el d'altres països.

El tabaquisme, com a drogo-dependència, afecta el 41% de la població espanyola. Entre 1955 i 1980, les vendes de tabac augmentaren un 150%, mentre que la població sols ho feia en un 22%.

El diòxid de carbó, que ha augmentat en un 25% des de l'any 1800, és el responsable en un 50% de l'"efecte estufa". Els altres responsables són el metà, l'òxid nítrós, l'ozon i els hidrocarburs de fluorur i clor. Sempre serà estiu i tendrem turistes tot l'any!

Per a en Jaume Torres, carrer Aragonés, nº 3, de Ciutat, el vestir és: ..."la expresión de un sentimiento de libertad que cada mañana se elige para adornar con ilusión el día". Y nosotros con esos pelos!

Ara ve l'estiu i anirem a nedar.

Que coneixes el litoral?

Cada fletxa senyala un accident geogràfic de la nostra costa. Sabries dir quin?

La solució en el proper número.

En el número anterior ja parlava del treball i bona marxa que està dugent a terme la junta gestora de l'Escolar. Aquest número, en canvi, el vull dedicar exclusivament a una d'aquestes persones que ja fa molts d'anys que fa feina per al Club. Ell és un deportista, treballador incansable i un home que estima l'Escolar.

En Pep Gallego, molts d'anys president del Club i ara de la gestora, és un dels artífexs del reneixer de l'Escolar.

-QUINS HAN ESTAT ELS MOTIUS QUE T'HAN DUIT A AGAFAR DE BELL NOU LES BRILLES DE L'ESCOLAR EN MOMENTS TAN DIFÍCILS?

-Els motius són molts, però el principal fou el veure, precisament, la greu crisi per que atravesava el Club. Aleshores, un grup de companys que ja hi havíem estat ficats anteriorment, pensarem que podíem aportar la nostra col·laboració per treure'l de tan mala situació.

-I QUINA ÉS LA META D'AQUESTA JUNTA GESTORA?

-En principi la nostra idea era, sobretot, acabar la temporada, cosa que en moments en que el Club pareixia que s'enfonsava, no resultava gens senzilla. Volíem evitar que l'Escolar fes el ridícul a categoria nacional i que els equips filials, que sempre han estat el suport del club fossin perjudicats. També ens proposàrem sanear l'economia al màxim de les possibilitats. Amb tot, la finalitat última era la d'evitar la desaparició de l'Escolar. Creim que això s'ha aconseguit. Ara es tracta de planificar el futur immediat.

-JA QUE HAS PARLAT DE LA PART ECONÒMICA, EN QUIN ESTAT TROBÀREU EL CLUB QUAN VOS NE FÉREU CÀRREC?

-Nosaltres férem una previsió de despeses i d'entrades i ens trobàrem que a final de temporada ens podíem trobar amb més de cinc milions de pessetes de dèficit. Creim que aquest era un càlcul bastant realista, comptant totes els capítols que restaven per cobrir.

-DES DE LA TEVA LLARGA EXPERIÈNCIA DINS L'ESCOLAR, ON CREUS QUE ES VA PERDRE LA DIRECTIVA ANTERIOR?

-Bé, a vegades és difícil analitzar per on s'han perdut unes persones, però, probablement, a l'hora de fer el pressupost pensaren que era més senzill generar ingressos i oferiren uns fitxatges molt elevats. Evidentment, els ingressos foren inferiors al que ells pensaven. Aquest crec que és el principal motiu. Tampoc he arribat a comprendre com un Club que arribà a superar els quatre-cents socis, el mos deixassin amb uns dos-cents-setanta.

-COM HA RESPONST L'AFICIÓ EN TOTS AQUESTS ACTES QUE HEU ORGANITZAT PER A RECAPTAR DOBLERS PER AL CLUB?

-En principi, davant la greu situació que trobarem, sol·licitàrem l'aportació voluntària del aficionats. Després miràrem de cobrar valles publicitàries que no s'havien cobrar, aportacions del torneig de l'estiu que també es trobaven enlaire. Convidàrem antics socis per tal que es fessin el carnet. Vengué després una festa a la discoteca "Physical" i després, amb més temps, el sopar-espectacle de "Xiroi", que ens han reportat una ajuda econòmica molt important. Vull aprofitar l'avinentsa per donar les gràcies a tota la gent de Capdepera i Cala Rajada, ja que realment han respost per damunt totes les previsions possibles. També persones a les que el Club devia unes quantitats han renunciat a cobrar-les, en un gest de generositat que els honra.

-HI HA MÉS ACTES D'AQUEST TIPUS EN PREPARACIÓ?

-Sí, tenim altres projectes, però no en podem parlar fins que no es confirmin. Havíem mirat de dur la companyia d'en Xesc Forteza al Teatre Principal, però ens sortia molt car. Reptes que tenim uns projectes que no vull fer públics fins que no estiguin més madurs. De qualsevol manera, amb qualche cosa més que organitzàssim, crec que deixàrem la situació francament estabilitzada i amb un futur molt optimista. Per altra part, nosaltres tenim clar, a la gestora, que de la polissa que varen subscriure els anteriors directius, nosaltres no ens n'hem de fer càrrec. Amb una paraula, entre el que ja hem recollit i descomptant el milió de pessetes de la polissa que he dit, haurem pogut deixar el dèficit, a finals de temporada, en un màxim de dos milions de pessetes, que no és una quantitat de la que s'hagi d'assustar la futura directiva.

-JA QUE PARLES DE NOVA DIRECTIVA, CREC RECORDAR QUE JA FINALITZA EL TERMINI DE PRESENTACIÓ DE CANDIDATS. SI NO N'HI HAGUÉS CAP, QUÈ FARÍEU? SEGUIR O DEIXAR-HO?

-No, la gestora no es pot perpetuar en el càrrec, encara que en alguns casos hagi estat així. Entre les nostres missions està la d'intentar cercar futurs directius que es facin càrrec de l'Escolar. De fet, hi ha persones que es troben dins la gestora que pareixen dispostes a assumir la tasca de dur endavant el Club, persones que estarien encapçalades per Pere Morey Melis.

Per qüestió d'espai no podem reproduir tota l'entrevista amb en Pep Gallego, cosa que farem en el pròxim número.